

Brända tomten /

Strindberg, August,

81 *Fa*

National Library
of Sweden

*Drum
Samt
en för*

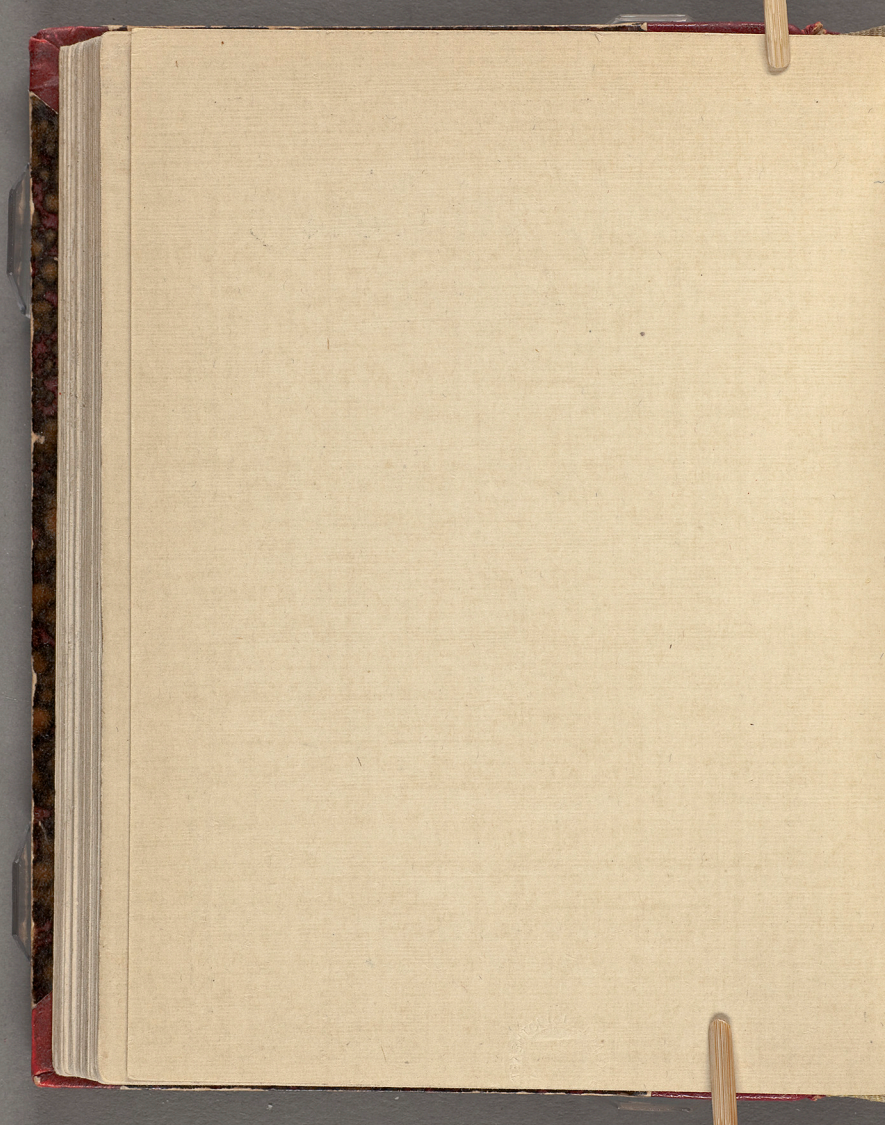
August Strindberg

KAMMARSPEL

• OPUS • II •

BRÄNDA TOMTEN

AKTIEBOLAGET LJUS
STOCKHOLM 1907.

AUGUST STRINDBERG

KAMMARSPEL

OPUS 2

BRÄNDA TOMTEN

AKTIEBOLAGET LJUS
STOCKHOLM 1907

CENTRALTRYCKERIET, STOCKHOLM, 1907.

SCENERI:

Vänstra hälften af fonden upptages af murarna efter ett afbrändt envåningshus; man ser tapeterna på väggarna, och kakelugnar.

Där bakom synes en blommande fruktträdgård.

I höger kuliss ett utvårdshus med krans på en stång; utanför bord och bänkar.

Till vänster i förgrunden räddade möbler och husgeråd hopkastade i hög.

PERSONER:

FÄRGARN, Rudolf Valström.

FRÄMLINGEN, dennes broder, Arvid Valström.

MURARN [svåger till trädgårdsmästarn], Andersson.

GUMMAN, hans hustru.

TRÄDGÅRDSMÄSTARN, Gustafsson, murarns svåger.

ALFRED, hans son.

STENHUGGARN [syssling till lik-kusken], Albert
Eriksson.

MATILDA, hans dotter.

LIK-KUSKEN, syssling till stenhuggarn.

CIVIL, polis.

MÅLARN, Sjöblom.

FRU VESTERLUND, värdinna på »Sista Spiken»,
förr sköterska hos färgarn.

FRUN, färgarns hustru.

STUDENTEN.

MÅLAREN står och stryker fönsterfodren på värds-
huset; han följer lyssnande alla samtal.

MURARN står och gräfver i ruinerna.

En CIVIL POLIS.

CIVIL POLIS.

Är det riktigt slocknadt nu?

MURARN.

Det syns ingen rök åtminstone.

CIVIL.

Då skall jag framställa några frågor igen. — [Paus.]
Murarn är född här i kvarteret?

MURARN.

Ja, då! I sjuttifem år har jag bott här på gatan;
när jag inte var född byggdes detta hus, min far var
med och murade...

CIVIL.

Då känner han alla här på trakten?

MURARN.

Vi känner hvarann allihop, för det är något sär-
skildt med den här gatan; de som kommit dit en
gång, kommer aldrig därifrån, det vill säga att de
som flytta, kommer alltid tillbaka ändå, förr eller
senare, tills de förs ut till körgårn, som ligger längst
ut i ändan af gatan.

CIVIL.

Ni har ett särskildt namn på ert kvarter här?

MURARN.

Vi kallar det Moraset; och alla hata hvarann, miss-
tänka hvarann, förtala hvarann, pina hvarann...

[Paus.]

CIVIL.

Hör nu, elden utbröt klockan half elfva på aftonen;
var porten stängd då?

MURARN.

Ja, si det vet jag inte, för jag bor i gårn bredvid...

CIVIL.

Hvar börja' det brinna då?

MURARN.

Oppe i vindskammarn, där studenten bor.

CIVIL.

Var han hemma?

MURARN.

Näh, han var på teatern.

CIVIL.

Hade han gått ifrån lampan då?

MURARN.

Ja, si det vet jag inte...

[Paus.]

CIVIL.

Är studenten släkt med husägarn?

MURARN.

Näh, det tror jag inte. — Är herrn vid polisen?

CIVIL.

Hur kom det sig att inte värdshuset tog eld?

MURARN.

De kasta brandsegel öfver och sprutade på!

CIVIL.

Det är konstigt att inte äppelträna förstördes af hettan!

MURARN.

De stod i knopp och det hade regnat om dagen, men af värmen slog de ut i blom midt i natten, lite för tidigt så att säga, för kommer det nu frost, så är trädgårdsmästarn bet.

CIVIL.

Hvad är trädgårdsmästarn för karl?

MURARN.

Han heter Gustafsson...

CIVIL.

Men hvad är det för en karl?

MURARN.

Hör nu herrn, jag är sjuttifem år... och därför vet jag intet ondt om Gustafsson, och visste jag, skulle jag inte stå och säga't här!

[Paus.]

CIVIL.

Och husägarn heter Valström, färgare, sextio år omkring, gift...

MURARN.

Fortsätt själf! Jag låter inte pumpa mig mera.

CIVIL.

Anses det vara mordbrand?

MURARN.

Det anses alla eldsvådor,

CIVIL.

Hvem misstänkes då?

MURARN.

Den intresserade är alltid misstänkt af brandstodsbolaget; därför har jag aldrig haft assureradt.

CIVIL.

Har han hittat något vid gräfningen?

MURARN.

Alla dörrnycklarna brukar man hitta, för ingen människa har tid att ta ur dem, när elden sitter i knutarna, utom ibland, undantagsvis, när de tas ur nämligen...

CIVIL.

Det var inte elektrisk belysning i huset?

MURARN.

Inte i det här gamla huset, och väl var det, för nu kan de inte skylla på kortslutning.

CIVIL.

Skylla på? Vål var det! — Hör nu...

MURARN.

Tänker han snärja mig? Gör inte det, för då tar jag tillbaka.

CIVIL.

Ta tillbaka? Det kan han inte!

MURARN.

Inte?

CIVIL.

Nehej!

MURARN.

Jo, för vi ha inget vittne!

CIVIL.

Inte?

MURARN.

Nej!

CIVIL [hostar.]

*

VITTNET [in, från vänster].

CIVIL.

Här är *ett* vittne!

MURARN.

Tänk en så'n räf!

CIVIL.

Man begagnar sitt förstånd, fastän man inte är sjuttifem år! [Till vittnet.] Nu fortsätter vi med trädgårdsmästarn. [De gå till vänster.]

MURARN.

Nu har jag väl råkat ut! Men så där är det att prata!

*

GUMMAN [in med matsäcksknyte].

MURARN.

Det var bra du kom!

GUMMAN.

Nu ska' vi äta frukost, och vara snälla, du kan vara hungrig efter detta spetaklet, jag undrar om svåger Gustafsson repar sig efter det här, han hade börjat i bänkarna och skulle just gräva landena, ät nu, där är målar Sjöblom redan i gång med spakeln, tänk att fru Vesterlund kom ifrån eldsvådan så pass. — Gudda da, Sjöblom, nu har han arbete. — [Fru Vesterlund kommer in.]

Gudda, gudda, fru Vesterlund, det kom hon godt ifrån, jag säger det och lägger det till...

FRU VESTERLUND.

Jag undrar just hvem som skall betala mig det jag förlorar i dag, för de har en stor begrafning på körgårn och det är min bästa dag, jag fick bära undan varor och glas...

GUMMAN.

Hvad är det för en begrafning i dag, jag ser så mycket folk dra ut om tullen, och så ska' de se på eldsvådan med...

FRU VESTERLUND.

Jag tror inte det är begrafning, men de ska' visst resa en vård på biskopens graf — men det värsta var att stenhuggarns dotter skulle hålla bröllop med trädgårdsmästarns son som ni vet, han står i butik nere i stan, men nu har trädgårdsmästarn förlorat allt hvad han äger, är det inte hans möbler som står där?

GUMMAN.

Det är nog färgarns också, det kom ut i en handvändning huller om buller, hvar är färgarn nu?

FRU VESTERLUND.

Han är nere hos kommissarien och vittnar.

GUMMAN.

Jaså, jaså! Jaha... Se där är min kusin likkusken, han är alltid törstig på hemvägen...

*

LIK-KUSKEN.

God dag, Malvina, ni har gått och tändt på här i natt, hör jag, det ser just snyggt ut, men det hade var't bättre att du fått en ny kåk...

FRU VESTERLUND.

Å gu' bevare oss! Men hvem har du varit ute med nu?

LIK-KUSKEN.

Jag minns inte hur han hette, och det var bara en vagn efter, och ingen krans på kistan...

FRU VESTERLUND.

Det var inge' glädjelig då, åtminstone... vill du dricka något, så får du gå i köket, för jag har inget i ordning ännu på den här sidan, och Gustafsson ska' för öfrigt komma med sina kransar hit, de har ju något ute på körgårn i dag...

LIK-KUSKEN.

Ja, de ska' resa något monument åt biskopen, han skref visst böcker, och så samla han skorf, det var en skorfskytt, så har de sagt mig.

FRU VESTERLUND.

Hva' är det för slag?

LIK-KUSKEN.

Han hade korkskifvor som han stack nålar i, med flugor på... de där förstå vi inte... men det är nog så riktigt... får jag komma i köket nu?

FRU VESTERLUND.

Gå in bakvägen då, så får du en tår...

LIK-KUSKEN.

Men jag vill tala vid färgarn innan jag åker, jag har hästarna här invid hos stenhuggarn, min syssling, du vet; jag tycker inte om honom, som du också vet, men vi gör affärer tillsammans, det vill säga, jag rekommenderar honom till stärbhus, och därför ställer jag in hästarna ibland på gården; säg till mig,

när färgarn kommer, det var en tur att han inte hade färgerit här . . . [Går bakom värdshuset; fru Vesterlund genom dörren.]

*

MURARN [har slutat äta, börjar gräfva igen].

GUMMAN.

Hittar du ingenting?

MURARN.

Jo, spikar och gångjärn; alla nycklarna hänga där i en knippa på dörrposten . . .

GUMMAN.

Hängde de där förut eller har du samlat ihop dem?

MURARN.

De hängde där från början, när jag kom.

GUMMAN.

Det var konstigt, då har nå'n stängt alla dörrarne och tatt ut nycklarne, innan det började brinna! Det var konstigt!

MURARN.

Lite konstigt är det ju, för på det sättet blef det svårare att släcka och bärga. Jaja! Jaja!

[Paus.]

GUMMAN.

Jag har tjänat hos färgarns far, jag, för förti år sen, och jag känner folket, både färgarn och hans bror, som for åt Amerika, fast de säger att han kommit te'bakars; fadern var en regel karl, men pojkarne var si och så. — Fru Vesterlund däröfver hon skötte den här Rudolf, de kunde aldrig me' hvarann bröderna, slogs och kifvades jämt. — Jag har sett jag; här i huset har passerat mycket, så mycket, att jag tyckte det var tid det fick rökas ut — Usch ett sän't hus! Den ena kom, och den andra gick, men tillbaks kom de, och här dog de, här föddes de, här gifte de sig och skildes. — Och brodern Arvid i Amerika troddes vara död i många år, åtminstone tog han aldrig ut arfvet, men nu säger de som sagdt var att han kommit igen, fast ingen har sett honom — de pratar så mycket ju! — Se där ha vi färgarn från kommissarien!

MURARN.

Han ser inte vidare glad ut, men det kan man inte begära . . . Nå, men hvem var studenten där uppe på kammarn? Här hänger de ihop som ler och långhalm?

GUMMAN.

Si det vet jag inte. Han var i maten och läste med barnen!

MURARN.

Och med frun i huset också?

GUMMAN.

Nej de spelte sån't där tennis och grälade för resten; alla gräla och skamfila hvarann här i kvarteret — — —

MURARN.

Jo, när de bröt upp studentens dörr, så hitta de fullt med hårnålar på golfvet, det kom i dagen likvisst, men det måste eld gå öfver först...

GUMMAN.

Jag tror inte det var färgarn som kom, utan det är svåger Gustafsson...

MURARN.

Han är ju alltid arg, men i dag är han värre än nånsin, och nu kommer han väl och kräfver mig på sin fordran, efter han har förlorat på branden...

GUMMAN.

Tyst med dig!

*

TRÄDGÅRDSMÄSTARN [in med ett kolfat begrafningskransar och sådant].

Ska' jag få sälja något i dag, så vi har till maten efter den här tillställningen, må tro?

MURARN.

Hade du inte assureradt då?

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Jo för bänkrutorna i glasförsäkringen, men i år skulle jag vara snål och hade bara oljadt papper, tänk att jag skulle vara ett sån't ärke-fä; [Rifver sig i hufvet] och det får jag inte betaldt för. Sex hundra pappersrutor ska' jag klippa och klistra och olja! Ja de sa' alltid, jag var den dummaste af sju syskon, en så'n åsna, ett sån't fårhufvud jag var! Och så gick jag och söp i går, hvarför i helvete skulle jag supa just i går? då jag behöfver mitt förstånd i dag. Det var stenhuggarn som bjöd, vi ska' ju gifta samman våra barn i kväll, men jag skulle ha sagt nej! — Jag ville inte! Men jag är en skit, som inte kan säga nej! Och så är det när de kommer och lånar pengar af mig också, jag kan inte säga nej, mitt arma kräk! Och så hade jag den där polisen på mig, som frågade och snärjde; jag skulle ha hållit käft, som målarn där, men jag kan inte hålla igen käften, och så sa' jag det och det, och han skref upp alltihop, och nu är jag kallad att vittna!

MURARN.

Hva' sa' svåger för slag?

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Jag sa' att jag trodde — att det var sjukt! och att man tändt på!

MURARN.

Har du sagt det?

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

(32)
Var ovetting på mig, det förtjänar jag, för jag är ett nöt!

MURARN.

Hvem har tändt på då? — Genera dig inte för målarn, och gumman ränner inte med skvaller.

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Hvem som tändt på? Studenten naturligtvis, efter det börja' i hans kammare...

MURARN.

Nej, *under* hans kammare!

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Var det *under*? Då har jag gått och ställt till... jag slutar illa jag; var det *under* hans kammare? Hvad var det *inunder* då? Köket?

MURARN.

Nej, det var en garderob; se själf där! Det var kokerskans garderob.

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Då var det hon då!

MURARN.

Men säg inte det, då du inte vet det!

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Stenhuggarn var inte god på kokerskan i går, han visste mycket han...

Brända tomten.

GUMMAN.

Han skulle inte repa opp stenhuggarns ord, för den som har suttit inne, kan man inte tro på...

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Asch, det var så länge sen, och för resten, kokerskan var en drake, hon pruta' alltid på grönsakerna...

GUMMAN.

Nu kommer färgarn från kommissarien . . . tyst nu!

*

FRÄMLINGEN [in, med redingote, cylinder med sorgflor, käpp].

GUMMAN.

Det var inte färgarn, men han var så lik honom!

*

FRÄMLINGEN.

Hvad kostar en så'n där krans?

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Den kostar femti öre.

FRÄMLINGEN.

Det var då inte dyrt.

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Ja, si jag är ett sådant fä, så jag kan inte hugga till.

FRÄMLINGEN [ser sig omkring].

Har det...brunnit — här?

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Ja, det brann i går afton.

FRÄMLINGEN.

Å, Herre Gud!

[Paus.]

Hvem ägde huset då?

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Fabrikör Valström.

FRÄMLINGEN.

Färgarn?

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Ja, han var färgare!

[Paus.]

FRÄMLINGEN.

Hvar är han?

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Han väntas om en stund.

FRÄMLINGEN.

Då skall jag gå lite här, så får kransen ligga tills jag kommer tillbaks, jag skall nämligen ut till körgår'n se'n.

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Ska' herrn ut till biskopens monument?

FRÄMLINGEN.

Hvilken biskop?

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Biskop Stecksén, i akademien, vet jag.

FRÄMLINGEN.

Är han död?

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Ja, för länge sen!

FRÄMLINGEN.

Jaså! — Så får kransen ligga så länge. [Går åt vänster, betraktande ruinerna noga.]

*

GUMMAN.

Var det en från assuranzen kanske?

MURARN.

Nä-h, inte den; för då skulle han ha frågat på annat sätt.

GUMMAN.

Men han var så lik färgarn, i alla fall.

MURARN.

Men han var längre!

TRÄDGÅRDSMÄSTARN.

Nu kommer jag ihåg en sak — jag skulle ju ha en brudbukett till i afton, och jag ska' på min sons bröllop, men jag har inga blommor och svarta rocken har brunnit opp. Det är ju alldeles... Madam Vesterlund skulle ge myrten till kronan, för hon är

gudmor till bruden, det var en myrten hon stal skottet till af färgarns kokerska som fått sin af första frun, den som rymde, men jag skulle binda och det har jag glömt bort — jag är det största nöt, som går på jorden — [Öppnar dörrn till värdshuset.]

Fru Vesterlund, får jag myrten nu, så ska' jag göra't! Får jag myrten, säger jag! — Ska' de vara krans också... räcker det till då? — Inte? — Då ger jag fan i bröllopet, det är alltsammans det! — De får gå till prästen och låta läsa ihop sig, men stenhuggarn blir ursinnig. — Hvad ska' jag göra då? — Det kan jag inte — har inte soffit en blund på hela natten! — Det är för mycket för en människa. — Ja, jag är ett kräk, jag vet det, skäll ner mig bara. — Där är krukans, nå, tack så mycket, så ska' de vara en sax med, det har jag ingen, och så ska' det vara ståltråd, och bindgarn, hvar ska' jag ta det ifrån? — Inte vill nå'n springa ifrån sitt arbete, inte! — Jag är led på alltihop, för när man stretat i femtio år, så brinner det opp; jag orkar inte börja om; och så kommer det på en gång, slag i slag; vet nå'n, jag går ifrån alltihop... [Går.]

*

FÄRGARN [in, uppskakad, illa klädd, svartblå om händerna].

Är det släckt nu, Andersson?

MURARN.

Nu är det släckt!

FÄRGARN.

Har någonting kommit i dagen?

MURARN.

Om? Det man gömmer i snö kommer fram uti tö.

FÄRGARN.

Hvad menar Andersson?

MURARN.

Den som gräfver opp, han hittar.

FÄRGARN.

Har du hittat något, som kan förklara eldens uppkomst?

MURARN.

Näh, inte sådant!

FÄRGARN.

Då äro vi fortfarande misstänkta, allihop!

MURARN.

Inte väl jag heller?

FÄRGARN.

Jo, bevars! Andersson hade varit synlig i vinden på ovanlig tid.

MURARN.

Jag kan ju inte alltid gå på vanlig tid och söka mina verktyg, som jag glömt. När jag lagade kakelugnen hos studenten, så glömde jag min hammare!

FÄRGARN.

Och stenhuggarn, trädgårdsmästarn, madam Vesterlund, till och med målarn där, alla äro vi misstänkta, studenten, kokerskan och jag allra mest. Det var dock en tur att jag betalte assuransen da'n förut, annars hade jag suttit i stöpet. — Tänk er, stenhuggarn misstänkt för mordbrand, han som är så rädd att göra den minsta orätt; han är *numera* så samvetsgrann, att om man frågar honom hur mycket klockan är, så svarar han, men vill inte svära på't, för klockan *kan* gå orätt. Vi känner ju hans två års straff, han lät rätta sig, och nu svär jag, att han är den hederligaste i kvarteret.

MURARN.

Men rätten misstänker honom just därför att han begått ett felsteg... och har vanfrejd.

FÄRGARN.

Ja, det är så olika, så, det är så olika att se sakerna, si! — Nu får Andersson gå, i alla fall, han ska' ju på bröllopet i kväll!

MURARN.

Ja, det där bröllopet... Det var någon som sökte fabrikörn i jäns, och han skulle komma igen straxt.

FÄRGARN.

Hvem var det?

MURARN.

Det sa' han inte!

FÄRGARN.

Var det en polis, då?

MURARN.

Näh, det tror jag inte! — Där kommer han för
resten! [Går med gumman.]

FRÄMLINGEN [in].

FÄRGARN [betraktar honom med
nyfikenhet, sedan med fasa; vill fly, men
kan icke].

Arvid!

FRÄMLINGEN.

Rudolf!

FÄRGARN.

Är det du?

FRÄMLINGEN.

Ja!

[Paus.]

FÄRGARN.

Du är icke död, alltså?

FRÄMLINGEN.

Jo, på visst sätt! — Jag kommer från Amerika,
efter tretti år, det var något som drog, jag måste se
mitt barndomshem igen, — — — och så finner jag
en ruin.

[Paus.]

Det har brunnit i natt?

FÄRGARN.

Ja! Du kom lagom!

[Paus.]

FRÄMLINGEN [långsamt].

Där är tomten; tänk så'n liten plats för så många öden! — Där är matsaln med de målade väggarna; palmer, cypresser, tempel, under en rosenröd himmel; så drömde jag att världen såg ut, bara man kom bort ifrån hemmet! — Och kakelugnen med de bleka blommorna som växte ut ur snäckor — nischen med zinkluckorna — jag minns som barn när vi flyttade in, så fanns där ett namn ritadt i zinken — och så berättade mormor, att den mannen med det namnet hade mördat sig i det rummet. — Det glömde jag snart; men när jag längre fram i lifvet blef gift med den mördades brorsdotter, så tyckte jag att mitt öde var liksom skrifvet förut på den där metallen. — Du tror inte på så'nt där, nå! — Du vet emellertid hur mitt äktenskap slutade!

FÄRGARN.

Jo, jag har hört...

FRÄMLINGEN.

Där är barnkammarn! Ja!

FÄRGARN.

Låt oss inte gräfvä i ruinerna!

FRÄMLINGEN.

Hvarför inte? När det är brunnet, så kan man läsa i askan, det gjorde vi som barn i brasorna...

FÄRGARN.

Sätt dig ner här vid bordet!

FRÄMLINGEN.

Hvad är det här? Näringsstället Sista Spiken, där lik-kuskarna togo in, och där förr i tiden delinkventerna fingo sista glaset, innan de drogo ut till galgbacken... Hvem håller här?

FÄRGARN.

Madam Vesterlund, min sköterska.

FRÄMLINGEN.

Madam Vesterlund! Jag minn's henne... Det är som om bänken sjönk under mig och jag ramlade ner genom tiden, sextio år, ner i barndomen — jag känner barnkammarluft, och tryck på bröstet — ni äldre tryckte mig, och ni bullrade så rysligt, så jag var alltid skrämde; jag gömde mig i trägårn af fruktan; drogs fram och fick stryk, alltid stryk, men kunde inte få veta hvarför, och vet det inte än! — Det var ändå min mor...

FÄRGARN.

Tyst!

FRÄMLINGEN.

Ja, du var favoriten och hade alltid medhåll... Så fick vi styfmor. — Hennes far var lik-bärare; och

vi hade sett honom i många år åka förbi här på vagnen... Han blef slutligen så bekant att han nickade åt oss, och grinade, som om han menade: »jag kommer nog och tar er.» Och så kom han en dag in i detta hus, och blef kallad morfar! Då vår far gifte om sig med dottern.

FÄRGARN.

Det var inte märkvärdigt!

FRÄMLINGEN.

Nej, men hur det väfde sig ihop här, egna öden och andras...

FÄRGARN.

Det gör det nog öfverallt...

FRÄMLINGEN.

Alldeles ja, öfverallt sig likt... När man är ung ser man väfven sättas opp: föräldrar, släkt, kamrater, umgänge, tjänare är ränningen; längre fram i lifvet ser man inslaget; och nu går ödets skyttel fram och tillbaksmed tråden; den brister ibland, men knyts tillsammans, och så fortsätter det; bommen slår, garnet tvingas ihop till krumelurer och så ligger väfven där. På ålderdomen när ögat blir seende, upptäcker man att alla krumelurerna bilda ett mönster, ett namnchiffer, ett ornament, en hieroglyf, som man nu först kan tyda: det är lifvet! Världsväfverskan har väft det!

[Paus.]

[Han reser sig.]

Jag ser där borta i skräphögen familjens fotografi-album [Han går fram till höger och tar ett album] ... Där är vårt ödes bok! Farfar och mormor, far och mor, syskon, släkten, umgänget eller de så kallade vännerna, skolkamraterna, pigorna, faddrarna... Och märkvärdigt är, att jag som varit i Amerika, Australien, Kongo och Hongkong, hvart jag kom, fanns det en landsman, minst en, och hur vi rotade upp, så kände denne landsman antingen min släkt, eller åt minstone en fadder eller en piga, en gemensam bekant med ett ord. På ön Frrmosa råkade jag till och med en släkting...

FÄRGARN.

Hur har du kommit på dessa idéer?

FRÄMLINGEN.

Därigenom att, huru lifvet än gestaltade sig — jag har varit rik och fattig, hög och låg, lidit skeppsbrott och haft jordbäfning, huru lifvet än tedde sig, så fann jag alltid ett sammanhang och ett upprepande. — I *den* situationen såg jag resultatet af en föregående; när jag råkade personen *den*, så erinrades jag om personen *den* från det förflutna. Det finns äfven scener i mitt lif som återkommit flera gånger, så att jag ofta sagt mig: det här har jag varit med om förut. Och det finns händelser, som förefallit mig rentaf oundvikliga eller förutbestämda.

FÄRGARN.

Hvad har du varit under alla dessa år?

FRÄMLINGEN.

Allt! Jag har sett lifvet från alla väderstreck och punkter, uppifrån och nerifrån, men alltid som om det var satt i scen för mig särskildt; och därigenom har jag slutligen försonat mig med en del af det förflutna, och kommit att urskulda andras och egna så kallade fel. Du och jag till exempel hade ju åtskilligt obytt . . .

FÄRGARN [mörknar och ryggar].

FRÄMLINGEN.

Ja, var inte rädd nu!

FÄRGARN.

Jag är aldrig rädd!

FRÄMLINGEN.

Tänk hvad du är dig lik.

FÄRGARN.

Och du då!

FRÄMLINGEN.

Är jag? Det var intressant! — Jo, du lefver i dina inbillningar att du är så modig; och jag minns när du fick den falska fixa idén; du hade hoppat på hufvet i simskolan, och då sa' vår mor: Si, Rudolf har kurage, han! Det var åt mig det; åt mig, som ni beröfvat mod och själfkänsla. Men så kom det en

dag, då du stulit äpplen, och var nog feg att icke stå för det, utan skyllde på mig.

FÄRGARN.

Har du inte glömt det?

FRÄMLINGEN.

Jag har icke glömt det, men jag har förlåtit. — Jag sitter och ser härifrån, just det äppelträdet, därför minns jag det så väl. Det står där borta, och är en en vit gyllen. — Och om du ser efter, skall du finna märket efter en stor afsågad gren. — Det hände nämligen så, att jag icke blef ond på dig för det orättvisa straffet, utan jag blef ond på trädet och förbannade det. — Två år senare var just den stora grenen torr, och blef bortsågad. Jag kom då att tänka på fikonsträdet, som Frälsarn förbannade en gång, men jag drog inga förmättna slutsater. — Emellertid kan jag än i dag alla fruktträden utantill; och när jag låg i gula febern en gång på Jamaica, så räknade jag upp allihop! De flesta äro kvar, ser jag! Där står rosenhägern med sina rödstrimmiga frukter; och i den byggde en bofink; där ser jag melonäpplena utanför vårt vindsfönster, där jag tog examen som tekniker; där är hampus, där är höstastrakanen; kanelpäronets träd som liknade en liten pyramidpoppel; och där var syltpäron, som aldrig blef mogna, och hvilka vi föraktade, men som mor värderade mest;

det bodde en göktita i det gamla trädet, hon vred på halsen och skrek så illa . . . Det är femti år sen!

FÄRGARN [ond].

Hvart vill du komma?

FRÄMLINGEN.

Lika misstänksam och ondsint! Det är intressant. — Jag har ingen afsikt med mitt prat, minnena tränga sig fram . . . Jag erinrar att trädgården hyrdes ut en gång; men vi hade lof att spatsera i den. Det föreföll mig då som om vi voro utdrifna ur paradiset — och frestaren stod bakom hvart träd! På hösten, när äpplena lågo mogna på marken, då föll jag för frestelsen, det var oemotståndligt . . .

FÄRGARN.

Du stal också?

FRÄMLINGEN.

Ja visst! Men jag skyllde inte ifrån mig, på dig! — När jag sedan, vid fyrtio år, arrenderade en citronplantage i sydstaterna, ja, så hade jag tjufvar hvar enda natt i trädgårn; jag kunde inte soffa, jag magrade, jag blef sjuk . . . Då tänkte jag på den fattige trädgårdsmästar Gustafsson — här!

FÄRGARN.

Han lefver än!

FRÄMLINGEN.

Kanske han också stal äpplen i sin barndom?

FÄRGARN.

Sannolikt!

FRÄMLINGEN.

Hvarför är du så svart om händerna?

FÄRGARN.

Därför att jag handterar färgade saker... Är det något annat du menar?

FRÄMLINGEN.

Hvad skulle det vara?

FÄRGARN.

Att jag inte har rena händer!

FRÄMLINGEN.

Å!

FÄRGARN.

Du kanske tänker på arvet!

FRÄMLINGEN.

Lika småaktig! Du är precis som du var vid åtta år!

FÄRGARN.

Och du, lika sorglös, filosofisk och fånig!

FRÄMLINGEN.

Så underligt det är! — Hur många gånger ha vi sagt det här, som vi nu sitter och säger?

[Paus.]

Jag ser här i ditt album... Syskonen! Fem äro döda.

FÄRGARN.

Ja!

FRÄMLINGEN.

Och skolkamraterna?

FÄRGARN.

Somliga upptagna, somliga kvarlätna!

FRÄMLINGEN.

Jag råkade en i Syd-Carolina — Axel Eriksson,
minns du den?

FÄRGARN.

Ja visst!

FRÄMLINGEN.

Han berättade en lång natt då vi foro på tåget,
att vår aktade familj, som åtnjöt allmänt anseende,
bara bestod af skurkar, och att förmögenheten upp-
stått medelst smuggeri här vid tullen, och att detta
hus var byggdt med dubbla murar för att gömma
gods; kan du se att det är dubbla murar?

FÄRGARN [krossad].

Det var därför det var så mycket garderober
öfverallt!

FRÄMLINGEN.

Denne Erikssons far hade varit vid tullen, kände
vår far, och berättade interiörer, som vände upp och
ner på hela min inbillade värld af föreställningar.

FÄRGARN.

Slog du honom inte då?

Brända tömtén.

FRÄMLINGEN.

Hvarför skulle jag slå honom? — Emellertid blef jag gråhårig på den natten; och jag fick redigera om hela mitt lif. Du vet att vi lefde i en inbördes beundran, att vi ansågo vår släkt vara den bästa, och att särskildt våra föräldrar sågos med nästan religiös vördnad. Nu fick jag sitta och måla om dem i ansiktet, klä af dem, dra ner dem, och få ut dem ur mitt sinne. Det var rysligt! Sedan började de spöka; bitarna af de sönderslagna figurerna togo sig ihop, men passade icke, och det blef till ett vaxkabinett af monster. Alla dessa gråhårsmän som umgingos i vårt hus och kallades farbröder, som spelade kort och åto sexor, voro smugglare, af hvilka några stått i halsjärn... Har du vetat det?

FÄRGARN [allddeles nedgjord].

Nej!

FRÄMLINGEN.

Hela färgeriet var bara ett gömställe för smuggladt garn, som färgades om för att bli oigenkännligt — jag minns att jag alltid hatade den där lukten af färgkyp, något äckligt sött...

FÄRGARN.

Hvarför skulle du tala om allt det där?

FRÄMLINGEN.

Hvarför skulle jag förtiga, och låta dig gå som ett

åtlöje när du skryter med din vörnadsvärda släkt?
Har du aldrig märkt att de grinar åt dig?

FÄRGARN.

Nähej!

[Paus.]

Jag sitter och ser, i skräphögen där, på vår fars bokskåp; du minns det var alltid stängdt. Men en dag, då far var borta, hittade jag nyckeln. De böcker som stodo frammanför hade jag sett genom glasrutorna — där var predikningar, stora skalders arbeten, trädgårdsböcker, författningssamlingar rörande tullväsen och beslag, rikets lag, en bok om utländska mynt, en teknologi, som sedan bestämde min bana; men jag upptäckte då, att bakom dessa böcker fanns plats för annat, och jag forskade: där låg först rottingen — numera vet jag att den bittra plantan bär en frukt, som ger det röda färgämnet drakblod, det är ju konstigt. — Där bredvid stod en burk med påskrift cyankalium...

FÄRGARN.

Den var väl till färgeriet...

FRÄMLINGEN.

Kanske till annat också! — Men nu kommer det: I buntar lågo häften med illustrerade omslag, som väckte mitt intresse... Ja, utan förtydningar, det var en viss chevaliers berömda memoarer — jag tog ut dem, stängde skåpet. Och under den stora eken där-

skade } borta studerade jag. Vi kallade den för kunskapens träd, all right. Och därmed utträdde jag ur barnomens paradiset och invigdes, för tidigt, i de hemligheter som . . . ja!

FÄRGARN.

Du också?

FRÄMLINGEN.

Jaså du också!

[Paus.]

FRÄMLINGEN.

Emellertid — vi ska' tala om något annat, eftersom det ligger i aska allt det där. — Hade du assureradt?

FÄRGARN [ond].

Frågte du inte det nyss?

FRÄMLINGEN.

Jag kan inte minnas det; jag förväxlar så ofta det jag sagt, med det jag ämnat säga, och mest därför att jag tänker så intensivt, alltsedan den dag, då jag hängde mig i garderoben.

FÄRGARN.

Hva' säger du?

FRÄMLINGEN.

Jag hängde mig i garderoben!

FÄRGARN [långsamt].

skade } Var det detta som skedde den där skärtorsdagsaftonen, och som vi syskon aldrig fingo veta? Då du fördes till sjukhuset?

FRÄMLINGEN [långsamt].

Ja! — Ser du, så litet man vet om sina närmaste, sitt hem, sitt eget lif!

FÄRGARN.

Men hvarför gjorde du detta?

FRÄMLINGEN.

Jag var tolf år, och led vid lifvet! Det var som att gå in i ett stort mörker... jag visste inte hvad jag skulle här att göra... och jag tyckte världen var ett dårhus! — Detta upptäckte jag en dag, då skolan skickades ut med facklor och fanor att fira »landets förstörare». Då hade jag nyss läst en bok, där den sämste af rikets regenter bevisades vara landets förstörare — och denne firade vi nu med hymner och hyllningar!

[Paus.]

FÄRGARN.

Hvad hände på sjukhuset?

FRÄMLINGEN.

Jag låg på bårhuset, kära du, som död. Om jag var det, vet jag inte — men när jag vaknade hade jag glömt det mesta af mitt förra lif, och började nu ett nytt, men på det sättet, att ni ansåg mig konstig. — Är du omgift?

FÄRGARN.

Jag har hustru och barn! Nånstans!

FRÄMLINGEN.

När jag vaknade till medvetande, tyckte jag mig vara i en annans person; jag tog lifvet med ett cyniskt lugn; det skulle väl så vara! Och ju värre det var, dess intressantare blef det... Jag betraktade mig numera som en annan, och jag observerade, studerade denne andre och hans öde, hvilket gjorde mig okänslig för egna lidanden. Men jag hade i döden fått nya färdigheter... jag såg midtigenom människor, läste deras tankar, hörde deras afsikter. När jag var i sällskap, såg jag dem nakna... Hvar började elden någonstans?

FÄRGARN.

Det vet man ju inte!

FRÄMLINGEN.

Men det stod i tidningen att det började i en garderob under studentens vindskammare, hvad är det för en student?

FÄRGARN [fasar].

Står det i tidningen? Jag har inte haft tid med den i dag. Hvad står det mer?

FRÄMLINGEN.

Allt står där.

FÄRGARN.

Allt?

FRÄMLINGEN.

De dubbla murarna, den aktade smugglarfamiljen, halsjärnet, hårnålarna . . .

FÄRGARN.

Hvad är det för hårnålar?

FRÄMLINGEN.

Inte vet jag, men det står där. Vet du?

FÄRGARN.

Näh!

FRÄMLINGEN.

Allt kom i dagen, och man väntar en folkström för att gapa på det afslöjade eländet.

FÄRGARN.

Kors i Herrans namn! Och det gläder dig, att din familj blir skandaliserad?

FRÄMLINGEN.

Min familj? Jag har aldrig känt mig som släkt med er, aldrig haft några känslor för mina medmänniskor eller för mig själf, jag tycker bara det är intressant att se på dem . . . Hvad är din hustru för en figur?

FÄRGARN.

Stod det om henne också?

FRÄMLINGEN.

Om henne och studenten,

FÄRGARN.

Skönt! Då tog jag rätt! Du ska' se! Vänta bara! —
Där kommer stenhuggarn!

FRÄMLINGEN.

Du känner honom?

FÄRGARN.

Och du med! En skolkamrat! Albert Eriksson!

FRÄMLINGEN.

Hvars far var i tullen, och hvars bror jag råkade
på tåget, han som var så väl underrättad om vår
familj.

FÄRGARN.

Då är det den här djäveln som har skvallrat för
tidningen.

*

STENHUGGARN [in med en hacka,
betraktar ruinen].

*

FRÄMLINGEN.

Det var en hemsk företeelse...

FÄRGARN.

Han har suttit inne också, två år... Vet du hvad
han gjorde? Han raderade på ett kontrakt som jag
hade med en...

FRÄMLINGEN.

Och du satte in honom; nu har han hämnats!

FÄRGARN.

Men det konstiga är, att han numera anses som den hederligaste karl på hela trakten; han har blivit martyr och nästan helgon, så man törs inte röra ve'n.

FRÄMLINGEN.

Det var mycket intressant!

*

CIVIL [in; till stenhuggarn].

Vill stenhuggarn rifva ner den här muren?

STENHUGGARN.

Den där vid garderoben?

CIVIL.

Just den!

STENHUGGARN.

Det var där elden började, och jag är säker på att det står ett ljus eller en lampa där; jag känner folket jag!

CIVIL.

Gå på då!

STENHUGGARN.

Garderobsdörren brann visserligen opp, men trossbotten ramla' ner, därför kunde vi inte få utrönt det där, men nu ska' vi ta gadden! [Hugger med hackan.]

Å' si nu går det! — Å' si nu slår det! — För hej med den! Sir han något?

CIVIL.

Inte än!

STENHUGGARN [som förut].

Nu ser jag något! — Lampan har exploderat, men foten är kvar! — Hvem är som denna panten igenkänner? — Jag tyckte fabrikörn satt där!

CIVIL.

Jo, han sitter där! [Tar fram lampfoten och visar fram.] Känner fabrikörn sin lampa?

*

FÄRGARN.

Det är icke min, men det är informatorns.

CIVIL.

Studentens? Hvar är han?

FÄRGARN.

Han är nere i sta'n, men kommer väl snart, efter hans böcker ligger där.

CIVIL.

Hur kom hans lampa i kokerskans garderob? Hade han förhållande med henne?

FÄRGARN.

Antagligen!

CIVIL.

Bara han erkänner lampan som sin, så häktas han. Hvad tror fabrikörn om saken?

FÄRGARN.

Jag? Hvad ska' man tro?

CIVIL.

Ja, hvilket motiv har han haft för att tända på en annans hus?

FÄRGARN.

Det vet jag inte! Elakhet, skadelystnad, mänskorna äro ju oberäkneliga . . . Kanske han ville dölja något . . .

CIVIL.

Det var en dålig metod, eftersom allt gammalt rusk kom i dagen. — Bar han något agg till er?

FÄRGARN.

Troligen! Ty jag hade hjälpt honom en gång ur nöd, och sen hatade han mig, förstås!

CIVIL.

Förstås!

[Paus.]

Hvem är studenten då?

FÄRGARN.

Han är barnhusbarn, född af okända föräldrar.

CIVIL.

Har fabrikörn inte en vuxen dotter?

FÄRGARN [arg].

Jo, visst har jag det.

CIVIL.

Jaså!

[Paus.]

CIVIL [till stenhuggarn].

Tag nu hit sina tolf man, och rif ner murarna hastigt, så få vi se hvad nytt kan komma i dagen. [ut]

STENHUGGARN.

Det skall gå på ett ögonblick! [ut]

[Paus.]

FRÄMLINGEN.

Har du verkligen betalt assuransen?

FÄRGARN.

Ja visst!

FRÄMLINGEN.

Själff?

FÄRGARN.

Nej, jag skickade, som vanligt.

FRÄMLINGEN.

Du skickade — en annan! Det är så likt dig! — Ska' vi gå i trädgård ett slag, och se på äppelträden?

FÄRGARN.

Det kan vi göra, så få vi se hvad som händer sedan.

FRÄMLINGEN.

Nu kommer det intressanta!

FÄRGARN.

Kanske inte så intressant, ifall du blir inblandad.

FRÄMLINGEN.

Jag?

FÄRGARN.

Hvem vet?

FRÄMLINGEN.

Tänk en sådan väf!

FÄRGARN.

Du hade ju ett barn på barnhuset?

FRÄMLINGEN.

God bless!... — Låt oss gå i trädgårn!

[Ridåfall.]

* * *

[Samma sceneri, men med murarna nedrifna, så att trädgården synes med alla vårblommor, tibast, deutsia, påskliljor, narcisser, tulpaner, aurikler o. s. v., och med alla fruktträden i blom.]

[Stenhuggarn, murarn med gumman, trädgårds-mästarn, lik-kusken, madam Vesterlund, målarn stå i rad och betrakta tomtten.]

FRÄMLINGEN [in].

Där stå de och gläds åt olyckan, väntande på offret, hvilket tyckes utgöra hufvudsaken. Att det var mordbrand anse de som ett faktum, därför att de önska det! — Och alla dessa bofvar äro mina ungdomsvänner, kamrater; med lik-kusken är jag släkt genom min styfemor, hvars far bar lik — — — [till de närvarande:] Stå inte där, godt folk, det kan ligga dynamit i källaren och då får man vänta en explosion när som helst. [Hopen skingras och försvinner.]

FRÄMLINGEN [vid skräphögen, letar i böcker].

Det är studentens böcker! — Samma smörja som i min ungdom. — Livius: romerska historien, som skall vara lögn hvartenda ord — men där är en bok ur min brors samling! — Kolumbus, eller Amerikas upptäckande! — Det är min bok, som jag fick till julklapp 1857; namnet är utraderadt; alltså, den blef stulen från mig, och jag anklagade en piga, som blef bortkörd! Det är snyggt, kanske hon gick under på det! Femti år sen! — Där är kilramen till ett familjeporträtt: min store farfar, smugglaren, som stod i halsjärn; skönt! — Men hvad ser jag här? Gafveln af en mahognysäng — i hvilken jag är född! Dam! — Item: foten af ett matbord — det fäderneärfda — ja! det utgafs vara ebenholtz, beundrades som sådant, och afslöjas nu, efter femtio år, af mig, såsom varande färgad lönn — allting var färgadt i vårt hus, för att vara oigenkännligt, och våra barnkläder färgades också, så att vi alltid voro färgade på kropparna! Humbug, ebenholts! — Här är salsuret, också smuggelgoods, som utmätt tiden åt två slakten; drogs upp hvarje lördag, när vi fick kabeljo och ölsupa till midda'n — det brukade, som ett intelligent ur, stanna, när någon dog; men när jag dog, så gick det vidare. — Får jag se på dig, hur du ser ut ini, gamla vän. — [Uret faller sönder vid berö-

ringen.] Håller inte att ta i! Ingenting höll att ta i, ingenting! Fåfänglighet, förgänglighet! — Men där är jordgloben som satt ofvanpå, fastän den borde ha suttit under! Du lilla jord: den tåtaste af alla planeterna, den tyngsta, och därför så tungt på dig, så tungt att andas, så tungt att bära; korset är din symbol, men kunde ha varit en narrmössa eller en spännröja — villornas och dårarnas värld! — Evige! Har din jord gått vilse i rymden? och hur kom hon att snurra rundt, så dina barn blefvo yra i hufvet och förlorade förståndet, att de icke förmå se det som är, utan endast det som synes? Amen! Där är studenten!

*

STUDENTEN [in; söker någon med ögonen].

FRÄMLINGEN.

Han söker frun! Och talar om allt hvad han vet, med ögonen! Lyckliga ungdom! — Hvem söks?

STUDENTEN [förlägen].

Jag sökte...

FRÄMLINGEN.

Säg ut, unge man, eller tig! Jag förstår er så väl ändå!

STUDENTEN.

Med hvem har jag äran tala?

FRÄMLINGEN.

Det är ingen ära tala med mig, det vet ni, jag rymde en gång till Amerika för skuld...

STUDENTEN.

Det var inte rätt gjordt...

FRÄMLINGEN.

Rätt eller orätt, men det är ett faktum. Ni sökte alltså frun i huset, hon är inte här, men hon kommer nog snart hit, liksom alla andra, de dras till eldsvådan som myggen...

STUDENTEN.

— till ljuset!

FRÄMLINGEN.

Det sa ni, men jag ville ha sagt lampan för att välja ett mera pregnant uttryck. — Emellertid, dölj sina känslor, unge man, om han kan, jag kan dölja mina! — Vi talte om lampan, ja! Hur var det med lampan?

STUDENTEN.

Hvilken lampa?

FRÄMLINGEN.

Si så där, ja! Nekar och ljuger allihop! — Lampan som stod i kokerskans garderob, och som satte eld på huset.

STUDENTEN.

Den vet jag ingenting om.

FRÄMLINGEN.

Somliga rodna när de ljuger, andra bli hvita på näsan. — Den här har uppfunnit något nytt sätt!

STUDENTEN.

Talar herrn för sig själf?

FRÄMLINGEN.

Jag har den ovanan! — Äger herrn föräldrar i lifvet?

STUDENTEN.

Nej, det har jag inte!

FRÄMLINGEN.

Nu ljög han igen, dock utan att veta det!

STUDENTEN.

Jag ljuger aldrig!

FRÄMLINGEN.

Bara tre gånger på den här lilla stund! Jag känner herrns far.

STUDENTEN.

Det tror jag inte!

FRÄMLINGEN.

Desto bättre, för mig! — Ser herrn den här kråsnålen? Den är vacker, ja! Men jag får aldrig se den själf, har ingen glädje af att den sitter här, under det alla andra njuter af den. Det är inte egoistiskt åtminstone, och det finns ögonblick, då jag

Brända tomten.

ville se den på en annans halsduk för att få beundra den. Vill ni ha den?

STUDENTEN.

Jag förstår inte... Det är kanske bättre att inte ha den, som ni sade.

FRÄMLINGEN.

Kanske det! — Var inte otålig, hon kommer strax! Är det afundsvärdt att vara ung?

STUDENTEN.

Nej, det kan jag inte finna.

FRÄMLINGEN.

Man rår sig inte själf, äter andras bröd, har aldrig några pengar, får aldrig tala i sällskap, behandlas som ett fårhufvud, och när man inte får gifta sig, så måste man titta på andras hustrur med alla dess farliga konsekvenser. Humbug ungdom!

STUDENTEN.

Ja i sanning! När man är barn, önskar man bli stor, det vill säga bli femton år, gå och läsa, få cy-linder; sedan önskar man bli gammal, det vill säga tjuguet år! Alltså vill ingen vara ung!

FRÄMLINGEN.

Och när man blir riktigt gammal, önskar man vara död. Det återstår inte så mycket önskvärdt då! — Vet ni af att ni ska' häktas?

STUDENTEN.

Ska' jag?

FRÄMLINGEN.

Ja, polisen sa' så nyss!

STUDENTEN.

Jag?

FRÄMLINGEN.

Blir herrn öfverraskad af det? Vet herrn inte, att här i lifvet måste man vara beredd på allt!

STUDENTEN.

Hvad har jag gjort då?

FRÄMLINGEN.

Inte behöfver man ha gjort något för att bli häktad; man är misstänkt bara!

STUDENTEN.

Då skulle man kunna häkta alla människor!

FRÄMLINGEN.

Alldeles riktigt, ja! Man skulle kunna lägga ett rep om halsen på hela släktet, om man ville vara rättvis, men det vill man inte! Det är ett rysligt släkte, fula, svettiga, stinkande; orent linne, smutsiga strumpor med hål på, kylknölar, liktornar, usch! Nej, då är ett blommande äppelträd mycket vackrare; ser på liljorna uppå marken, det är som de inte var hemma här, och känn hur de dofta!

STUDENTEN.

Är herrn filosof?

FRÄMLINGEN.

Jag är en stor filosof!

STUDENTEN.

Han bara skämtar med mig!

FRÄMLINGEN.

Det sa' han för att få komma i väg! Gå sin väg
 då! Skynda sig!

STUDENTEN.

Jag väntade någon hit!

FRÄMLINGEN.

Jo, jag tänkte det. — Men det är nog bäst gå och
 möta!

STUDENTEN.

Har hon sagt det åt er?

FRÄMLINGEN.

Inte behöfdes det.

STUDENTEN.

Då vill jag inte mankera... om det är så...

[går.]

*

FRÄMLINGEN.

Är detta mitt barn? Men jag har i värsta fall också
 varit barn en gång, och det var hvarken märkvärdigt

eller roligt. — Och jag är hans... Hvad mer? För öfrigt... hvem vet? — — — Nu ska' jag hälsa på madam Vesterlund — hon tjänte hos mina föräldrar, var trogen och godlynnad, och när hon stulit i tio år, utnämndes hon till trotjänarinna. [Sätter sig vid bordet.]

Här ligger Gustafssons kransar af mjölonris — dem han säljer för lingonris — lika slarfvigt bundna som för förtio år sen — allt hvad han gjorde var slarfvigt eller dumt, och därför gick det dåligt för honom. Hans själfkänedom förlät honom dock mycket. Mitt arma få! brukade han säga, och då tog han af sig mössan och ref sig i hufvet. — Där står en myrten [Han knackar på krukans] ovattnad förstås — han glömde alltid vattna, det fät... och så ville han det skulle växa!

MÅLARN [synes].

FRÄMLINGEN.

Hvad är det för en målare? Han hör väl också till moraset och har kanske en tråd med i min väf! —

MÅLARN [har fixerat främlingen].

FRÄMLINGEN [fixerar igen].

Nåå, känner han igen mig?

MÅLARN.

Är — det — herr Arvid?

FRÄMLINGEN.

Har varit och är, om vara är att förnimmas.

[Paus.]

MÅLARN.

Jag skulle egentligen vara ond på honom.

FRÄMLINGEN.

Var så god och var det! Men låt mig veta orsaken bara! Sen brukar det reda ut sig.

MÅLARN.

Minns han...

FRÄMLINGEN.

Jag har tyvärr ett utmärkt minne!

MÅLARN.

Minns han en gosse som hette Robert?

FRÄMLINGEN.

Jo då, det var en stor lymmel som kunde rita bra!

MÅLARN [långsamt].

Och så skulle han in på akademien, för att bli målare, artist. Men det var i den tiden, — då färgblindheten var på modet. Herr Arvid var tekniker då, och så skulle han undersöka mina ögon innan patron, hans far, ville hålla mig på målarskolan... Därför tog han två garnhärivor från färgerit; den ena rödaktig, den andra grönaktig; och så frågade han mig. Jag svarade, och kallade den röda grön, och tvärtom. Därmed var min bana förstörd...

FRÄMLINGEN.

Det var ju riktigt som det skulle vara!

MÅLARN.

Nej! — För saken var den, att jag kunde skilja färgerna, men icke kunde skilja *namnen*. Detta upptäcktes dock först när jag var trettisju år...

FRÄMLINGEN.

Det var en ledsam historia, men jag förstod inte bättre, och det får han förlåta mig!

MÅLARN.

Hur skall jag kunna!

FRÄMLINGEN.

Oförstånd är förlåtligt! — Hör på mig nu! Jag skulle in vid flottan; profseglade som extrakadett; och blef liksom sjösjuk; kasserades! Men jag tålde sjön, och sjösjukan härledde sig af att jag druckit för mycket. Därmed var min bana krossad, och jag valde en annan...

MÅLARN.

Hvad har jag med flottan att göra! Jag drömde om Rom och Paris...

FRÄMLINGEN.

Nå ja, man drömmer så mycket när man är ung, och när man är gammal med! För resten, det där var så länge sen, hvad är det att tala om!

MÅLARN.

Tänk, så han kan säga! Kanske han kan ge mig igen ett förloradt lif...

FRÄMLINGEN.

Det kan jag inte! men jag är icke heller skyldig till det! Det där med garnet hade jag lärt på skolan, och ni borde ha kunnat namnen på färgerna. — Dra nu så långt vägen räcker — en kluddare mindre kan bara vara en välgärning för mänskligheten! — Där är madam Vesterlund!

*

MÅLARN.

Tänk, så han kan tala! Men han skall få njuta't!

*

FRU VESTERLUND [in på scenen].

FRÄMLINGEN.

God dag, madam Vesterlund; det är jag, herr Arvid, blif inte rädd; jag har varit i Amerika, hur står det till; jag mår utmärkt, och här har brunnit, hennes man är död, han var polis, en mycket hygglig karl, jag tyckte om honom för hans goda lynne och vänliga sätt, han var ett harmlöst kvickhufvud som aldrig sårade, jag minns en gång...

FRU VESTERLUND.

Å Herre Gud! Är det min Arvid, som jag skötte...

FRÄMLINGEN.

Ja, det var inte jag, det var min bror, men det gör ingenting, lika kärt, jag talte om hennes gubbe som dog, för trettifem år sen, det var en snäll man, min särdeles goda vän...

FRU VESTERLUND.

Ja, han dog, [Paus.] men inte vet jag särskildt. — Herr Arvid kanske förväxlar...

FRÄMLINGEN.

Jag förväxlar inte... Gubben Vesterlund minns jag väl, och jag tyckte så bra om honom...

FRU VESTERLUND [långsamt].

Det är ju skam att stå och säga, men, inte hade han det bästa lynnet.

FRÄMLINGFN.

Han?

FRU VESTERLUND.

Jo... han hade liksom ett sätt att ställa sig in med folk, men han mente inte hvad han sa'... eller han sa' det baklänges...

FRÄMLINGEN.

Hvad för något? Mente han inte hvad han sa'? Kanske han var falsk?

FRU VESTERLUND.

Skam till sägandes, tror jag...

FRÄMLINGEN.

63
sva } Var han kanske inte renhårig?

FRU VESTERLUND.

N-ja! Han — var — lite — ja, han mente inte
 hva' han sa'! Nå, herr Arvid, hur har han haft det?

FRÄMLINGEN.

Nu går opp ett ljus för mig! — Tänk en sådan
 bof! Och jag har gått i trettifem år och talat väl
 om honom, saknat honom, nästan sört hans bortgång,
 jag köpte en krans till hans kista af mina tobaks-
 pengar...

FRU VESTERLUND.

Hvad var det, hvad var det då?

FRÄMLINGEN.

Tänk en sådan skurk! [Paus.] Jo! Han narrade
 mig, en fettisdag; och sa' att man skulle ta undan
 hvar tredje ägg för hönsen, så värpte de dess flera.
 Jag gjorde så, fick stryk, höll på att komma i råstu'n.
 ... Men jag misstänkte aldrig honom som angifvare.
 ... Han gick i kökskammarn och snuggade — pi-
 gorna fick slå ut diskåmbaret ogeneradt — nu ser
 jag honom i hans rätta dager! — Och nu sitter jag
 och blir ond på en som legat i grafven i trettifem
 år! — Han var alltså satirisk, och det förstod jag
 inte då! fast jag förstår det nu!

FRU VESTERLUND.

Ja, han var allt lite satirisk, det vet jag!

FRÄMLINGEN.

Nu minns jag mera . . . Och denna fähund har jag talat väl om i tretti och fem år! Och jag var på hans begrafning, fick min första toddy . . . Och så minns jag, han brukade smickra mig, kallade mig professorn, fideikommissarien . . . Usch! — — — Där ha vi stenhuggarn! Gå in nu madam, annars få vi gräl, när den där kommer med sina räkningar; gå madam! vi råkas igen!

FRU VESTERLUND [går in].

Nej, vi ska' inte råkas mer, man skulle aldrig råkas igen — det är inte detsamma som förut, och de bara rifver sönder för en; hvad måste han gå och säga allt det där för, då jag hade det så redigt förut . . .

*

[går.]

STENHUGGARN [in].

FRÄMLINGEN.

Kom nu!

STENHUGGARN.

Hva' falls?

FRÄMLINGEN.

Kom an!

STENHUGGARN [fixerar].

FRÄMLINGEN.

Ser han på min kråsnål? — Den har jag köpt i London vid Charing Cross. —

STENHUGGARN.

Jag är ingen tjuf!

FRÄMLINGEN.

Ne', men ni utöfvar den ädla raderingskonsten! Ni raderar!

STENHUGGARN.

Det är sant, men det var ett tjyfkontrakt som höll på att strypa mig.

FRÄMLINGEN.

Hvarför skref ni under?

STENHUGGARN.

Därför att jag var nödställd.

FRÄMLINGEN.

Det är ett motiv.

STENHUGGARN.

Men nu har jag fått hämnd!

FRÄMLINGEN.

Det var ju skönt!

STENHUGGARN.

Och nu ryker *de* in!

FRÄMLINGEN.

Har *vi* aldrig slagits som pojkar?

STENHUGGARN.

Nej, jag var för ung!

FRÄMLINGEN.

Ha vi inte ljugit på hvarann, eller stulit något, eller krossat hvarandras banor, eller förfört hvarandras systrar?

STENHUGGARN.

Näh, men min far var vid tullen och herrns far var smugglare . . .

FRÄMLINGEN.

Si där; allti något!

STENHUGGARN.

Och när min far icke kunde göra beslag, så fick han afsked.

FRÄMLINGEN.

Ska' herrn hämnas på mig, därför att herrns far var ett fä?

STENHUGGARN.

Hvarför sa' herrn nyss att det låg dynamit i källarn?

FRÄMLINGEN.

Nu ljuger herrn igen! Jag sade att det kunde ligga dynamit där, och allting är ju möjligt.

STENHUGGARN.

Emellertid är nu studenten häktad! Känner han honom?

FRÄMLINGEN.

Mycket lite; hans mor däremot var piga i ert hus. Hon var både vacker och god, jag gick och friade till henne; under tiden fick hon ett barn.

STENHUGGARN.

Är ni inte far då?

FRÄMLINGEN.

Nähä! Men eftersom faderskapet icke får förnekas, så är jag väl liksom styffar!

STENHUGGARN.

Då har man ljugit på herrn?

FRÄMLINGEN.

Ja visst! Men det är ju ett mycket vanligt fall...

STENHUGGARN.

Och jag var med och vittna' mot herrn... på ed!

FRÄMLINGEN.

Det kan jag väl tro; men hvad gör det? Ingenting gör någonting! — Nu slutar vi med att repa dref — annars kommer vi tillbaks till repet på slaktarn! och riset på elden!

STENHUGGARN.

Men tänk på mig som gått mened...

FRÄMLINGEN.

Ja, det är inte trefligt, men sådant kan ju hända...

STENHUGGARN.

Det är rysligt! Är det inte rysligt att lefva?

FRÄMLINGEN [med handen för
ögonen].

Jo! Det, är, öfver, all, beskrifning, rysligt.

STENHUGGARN.

Jag vill inte lefva längre...

FRÄMLINGEN.

Måste! [Paus.] Måste!

[Paus.]

Hör nu, studenten är häktad, kan han bli lös?

STENHUGGARN.

Svårigen! — Nu skall jag säga en sak, eftersom vi talar vackert: han är oskyldig, men kan icke fria sig; ty det enda vittnet som förmår bevisa hans oskuld, måste därigenom bevisa hans skuld — på ett annat håll.

FRÄMLINGEN.

Det är hon med hårnålarna?

STENHUGGARN.

Ja!

FRÄMLINGEN.

Är det den gamla eller unga?

STENHUGGARN.

Det får han räkna ut själf; men kokerskan är det inte.

FRÄMLINGEN.

Tänk en sådan väf! — Men hvem har ställt lampan där?

STENHUGGARN.

Hans värsta fiende.

FRÄMLINGEN.

Har hans värsta fiende tändt på?

STENHUGGARN.

Si det vet jag inte! — Det vet endast murarn!

FRÄMLINGEN.

Hvem är murarn?

STENHUGGARN.

Han är äldst i går'n, liksom släkt till madam Vesterlund, känner hela husets hemligheter; har någon hemlighet med fabrikörn, så att den vittnar inte.

FRÄMLINGEN.

Hvem är nu frun, min svägerska?

STENHUGGARN.

Ja! — Hon var lärarinna i huset när förra frun gaf sig i väg!

FRÄMLINGEN.

Hvad är det för karaktär på henne?

STENHUGGARN.

Hm! Karaktär? Ja, det vet jag inte hvad det är. Menar herrn yrke? Namn och karaktär står det på mantalsförteckningen, men där förstås inte karaktär utan sysselsättning.

FRÄMLINGEN.

Jag menar sinnelag!

STENHUGGARN.

Jaså, ja sinnet växlar det; hos mig är det beroende på hvem jag talar med. Med en hygglig människa är jag hygglig, och med en elak så blir jag ett vild-djur.

FRÄMLINGEN.

Men vi talte om fruns sinnelag i hvardagslag?

STENHUGGARN.

Joo, ingenting; som folket mest; blir ond, om man retas med henne; god igen; man kan ju inte alltid vara vid samma lynne.

FRÄMLINGEN.

Jag menar, är hon gladlynt eller tungsint?

STENHUGGARN.

När det går en väl, är hon glad, och när det går emot, är hon ledsen eller ond, som vi andra.

FRÄMLINGEN.

Ja, men, hvad har hon för sätt att vara?

STENHUGGARN.

Ja, det kommer väl på ett ut! — Men som bildad människa har hon ju ett städadt sätt, fastän, det vill säga, hon kan bli grof, hon med, när sinnet rinner på.

FRÄMLINGEN.

Det där blef jag inte slug på!

Brända tomtén.

STENHUGGARN [klappar honom på axeln].

Nej, man blir inte slug på människor, herre!

FRÄMLINGEN.

Han är syperb! — Nå, hvad tycker ni om fabrikörn, min bror?

[Paus.]

STENHUGGARN.

Jo, han har ett godt sätt! Något annat vet jag inte, för det han döljer, kan jag ju inte få reda på.

FRÄMLINGEN.

Utmärkt! — Dock! Han har alltid blåa händer, men ni vet att de äro hvita inunder.

STENHUGGARN.

Men då ska' de skrapas först, och det tillåter han inte.

FRÄMLINGEN.

Godt! — Hvad är det för unga människor, som kommer där?

STENHUGGARN.

Det är trädgårdsmästarns son och min dotter, som skulle hålla bröllop i kväll, men fått det uppskjutet för eldsvådans skull. — Nu går jag, för jag vill inte genera dem. — Ni förstår, en så'n här svärfar som jag. — Farväl! [Går.]

FRÄMLINGEN [drar sig bakom värdshuset, men förblir synlig för åskådarna].

ALFRED och MATILDA [in hand i hand].

ALFRED

Jag måste hit och se på brandstället — jag måste —

MATILDA.

Hvad är det att se på?

ALFRED.

Jag har haft så ondt här i huset, så att jag önskade eld på det mången gång...

MATILDA.

Ja, jag vet att det stod och skuggade för trädgård, och nu ska' det växa bättre, bara de inte bygger ett nytt större hus...

ALFRED.

Här är ju skönt och fritt, luftigt och soligt, och jag har hört att det skall bli gata...

MATILDA.

Då ska' ni flytta kanske?

ALFRED.

Ja, vi ska' flytta allihop, och det tycker jag om, jag tycker om nytt, jag skulle vilja utvandra...

MATILDA.

Hu nej! Vet du att våra dufvor byggde på taket här, och när det brann i natt, så flög de först rundt omkring, men när taket föll in, så for de midt i elden... De kunde inte skiljas från gamla hemmet!

ALFRED.

Men vi måste ut härifrån — ut! Far säger att jorden här är utsugen...

MATILDA.

Jag hörde att stybben efter branden skulle köras ut på landen och förbättra jorden...

ALFRED.

Du menar askan...

MATILDA.

Ja, det skall vara bra att så i askan...

ALFRED.

Ny jord är bättre...

MATILDA.

Men din far är ruinerad...

ALFRED.

Inte alls, han har pengar på banken! — Ja, han beklagar sig, det gör ju alla...

MATILDA.

Har han... Är han inte ruinerad af eldsvådan?

ALFRED.

Inte en smul! Men han är en gammal klok flur, fast han kallar sig ett nöt...

MATILDA.

Hvad skall jag nu tro på?

ALFRED.

Han har pengar utlånta till murarna här... och andra fler.

MATILDA.

Jag vet inte hvar jag är hemma? Drömmer jag? — Vi ha gråtit hela morgonen öfver din fars olycka, och öfver det uppskjutna bröllopet...

ALFRED.

Du stackars liten! Men bröllopet skall ju stå i kväll...

MATILDA.

Är det inte uppskjutet?

ALFRED.

Det är framskjutet två timmar, tills far hinner få sin nya rock.

MATILDA.

Och vi som ha gråtit...

ALFRED.

Onödiga tårar! Så mycket tårar!

MATILDA.

Det grämer mig, att de voro onödiga, fastän... tänk att svärfar kan vara så skälmaktig...

ALFRED.

Jo, det är en stor skämtare, lindrigast sagdt. — Han säger alltid han är trött, men det är bara lättja, han är så lat, så lat...

MATILDA.

Säg nu inte mera ondt om svärfar — men låt oss gå härifrån — jag måste klä mig ju, och lägga opp mitt hår. — Tänk att svärfar inte var den jag trodde — gå och spela och narras så där! — Kanske du också är så där — att man inte vet hvem du är!

ALFRED.

Det får du reda på sen!

MATILDA.

När det är för sent!

ALFRED.

Aldrig för sent...

MATILDA.

Ni är så stygga här i gården... Och nu är jag rädd för er...

ALFRED.

Inte för mig heller?

MATILDA.

Jag vet inte hvad jag ska' tro... Hvarför har du inte sagt det förr, att svärfar hade det bra...

ALFRED.

Jag ville pröfva dig, och se om du tyckte om mig som fattig.

MATILDA.

De säger så efteråt, att de vill pröfva; men därför kan jag ju aldrig tro på en människa mer... .

ALFRED.

Gå och kläd dig nu! Jag skall beställa vagnar.

MATILDA.

Få vi vagnar?

ALFRED.

Ja visst! — Täckvagnar!

MATILDA.

Täckvagnar? Och i kväll? Å så roligt! Kom, kom fort! Vi få täckvagnar!

ALFRED [tar henne i handen
och de hoppa ut].

Här har du mig! — Hej!

*

FRÄMLINGEN.

Bravo!

*

CIVIL [in, talar sakta vid FRÄMLINGEN, som svarar på samma sätt, under loppet af cirka en half minut, hvarpå Civil går].

*

FRUN [in, svartklädd; fixerar länge Främlingen].

Är detta min svåger?

FRÄMLINGEN.

Ja, det är jag. [Paus.] Motsvarar jag inte beskrifningarna, eller utmålningarna?

FRUN.

Uppriktigt sagdt: nej!

FRÄMLINGEN.

Man brukar inte göra det; och jag må bekänna, att den karakteristik jag nyss mottog öfver er person icke heller är lika med originalet.

FRUN.

Ja, mänskorna gör hvaran så orätt, och de målar om hvaran, hvar efter sin afbild . . .

FRÄMLINGEN.

Och de går som teaterdirektörer och utdelar roller åt hvaran; somliga ta emot rollen, andra lämna tillbaks den och föredra att improvisera . . .

FRUN.

Hvad har ni spelat i för fack då?

FRÄMLINGEN.

Förförarens! — Icke därför att jag varit någon; jag har aldrig förfört, hvarken flicka eller hustru, men jag blef en gång i min ungdom förförd, och därför fick jag rollen. Eget är att den tvingades på mig, så jag tog den; och jag har i tjugu år gått med förförarens onda samvete . . .

FRUN.

Ni var oskyldig alltså?

FRÄMLINGEN.

Jaha!

FRUN.

Så sällsamt! Min man talar än i dag om Nemesis som förföljt er, därför att ni förfört en annans hustru.

FRÄMLINGEN.

Det kan jag väl tro. — Men er man är ett ändå intressantare fall: han har gått och ljugit ihop en karaktär åt sig; inte sant, att han är feg i lifvets strider?

FRUN.

Jo, visst är han feg.

FRÄMLINGEN.

Och skryter med sitt mod, som bara är brutalitet.

FRUN.

Ni känner honom väl, ni?

FRÄMLINGEN.

Ja, och nej! — Nå, och ni har väl lefvat i den tron, att ni var ingift i en aktad familj, som alltid hedrat sig?

FRUN.

Jag har trott det till i dag morse...

FRÄMLINGEN.

Då ramla det ihop! — Hvilken väf af lögner, miss-tag, missförstånd! Och det skall man ta allvarsamt!

FRUN.

Gör ni det?

FRÄMLINGEN.

Ibland! Numera ytterst sällan. Jag går som en sömngångare på en taklist — jag vet att jag sover, men jag är vaken — och jag väntar bara bli väckt.

FRUN.

Ni lär ha varit på andra sidan . . .

FRÄMLINGEN.

Jag har varit öfver floden, men jag minns intet annat än — att där *var* allt hvad det gaf sig ut för! Det är skillnaden!

FRUN.

När ingenting håller att ta i, hvad skall man då hålla sig till?

FRÄMLINGEN.

Vet ni inte det?

FRUN.

Säg det! Säg det!

FRÄMLINGEN.

Bedröfvelse gör tålmod; tålmod gör förfarenhet, förfarenhet gör hopp; men hoppet låter icke komma på skam.

FRUN.

Hoppet ja!

FRÄMLINGEN.

Ja, hoppet!

FRUN.

Tycker ni aldrig det är roligt att lefva?

FRÄMLINGEN.

Jo visst; men äfven det är en villa. Jag skall säga er, min svägerska, att när man är född utan hinna på ögonen, så ser man lif och människor så, som de äro... och man ska' vara en gris för att trifvas här i sörjan. — När man sett sig mätt på de blå dunster, så vänder man ut och in på ögonen och tittar sig själf in i själen. Där finns verkligen något att se på...

FRUN.

Hvad ser man där?

FRÄMLINGEN.

Sig själf! Men när man sett sig själf, så dör man!

FRUN [håller händerna för
ögonen].

[Paus.]

Vill ni hjälpa mig?

FRÄMLINGEN.

Om jag kan!

FRUN.

Försök!

FRÄMLINGEN.

Vänta nu! — Nej, det kan jag inte! — Han är oskyldigt häktad; endast ni kan fria honom, men det kan ni inte. Det är ett nät som icke är bundet af människor...

FRUN.

Men han är icke skyldig.

FRÄMLINGEN.

Hvem är skyldig?

[Paus.]

FRUN.

Ingen! — — — Det var vådeld!

FRÄMLINGEN.

Jag vet det! —

FRUN.

Hvad skall jag göra?

FRÄMLINGEN.

Lid! Det går öfver! Äfven det är en fåfänglighet.

FRUN.

Lid?

FRÄMLINGEN.

Lid! Men hoppas!

FRUN [räcker handen].

Tack!

FRÄMLINGEN.

Och tag till tröst —

FRUN.

Hvad?

FRÄMLINGEN.

Att ni icke lider oskyldigt.

FRUN [böjer hufvudet och går].

*

FRÄMLINGEN [går upp på ruinen].

*

FÄRGARN [in, glad].

Går du och spökar här på ruinerna?

FRÄMLINGEN.

Spöken trifs på ruiner. — Nu är du glad?

FÄRGARN.

Nu är jag glad.

FRÄMLINGEN.

Och modig?

FÄRGARN.

Hvem skulle jag frukta, och hvad?

FRÄMLINGEN.

Jag märker af din glädje, att du är okunnig om en viktig omständighet... Har du mod att bära en motgång?

FÄRGARN.

Hvad är det om?

FRÄMLINGEN.

Bleknar du?

FÄRGARN.

Jag?

FRÄMLINGEN.

En stor motgång!

FÄRGARN.

Säg ut!

FRÄMLINGEN.

Den civile polismannen var nyss här, och meddelade mig... mellan fyra ögon...

FÄRGARN.

Hvad?

FRÄMLINGEN.

Att assurancesafgiften aflämnades två timmar för sent...

FÄRGARN.

Kors i... hvad säger du? — Jag skickade ju min hustru med pengarna!

FRÄMLINGEN.

Men hon skicka' bokhållarn... och han kom för sent!

FÄRGARN.

Då är jag ruinerad!

[Paus.]

FRÄMLINGEN.

Gråter du?

FÄRGARN.

Jag är ruinerad!

FRÄMLINGEN.

Ja! Kan du inte bära det?

FÄRGARN.

Hva' ska' jag lefva på? Hva' ska' jag ta mig till?

FRÄMLINGEN.

Arbeta!

FÄRGARN.

Jag är för gammal; har inga vänner...

FRÄMLINGEN.

Du kanske får nu! En olycklig människa är alltid sympatisk; och jag hade mina bästa stunder i olyckan.

FÄRGARN [vild].

Jag är ruinerad!

FRÄMLINGEN.

Men i medgångens och lyckans dagar fick jag gå ensam; afunden kunde icke dölja sig under vänskapen ...

FÄRGARN.

Då stämmer jag bokhållarn!

FRÄMLINGEN.

Gör inte det!

FÄRGARN.

Han skall betala ...

FRÄMLINGEN.

Hvad du är dig lik! Hvad tjänar det att lefva, när du ingenting lärt!

FÄRGARN.

Jag stämmer honom, det var en skurk, han hatade mig, därför att han fick en örfil en gång ...

FRÄMLINGEN.

Tillgif honom — såsom jag dig, när jag efterskänkte mitt arf.

FÄRGARN.

Hva' är det för arf?

FRÄMLINGEN.

Oföbätterlig! Obarmhärtig! Feg! Lögnaktig! —
Gå i frid, broder!

FÄRGARN.

Hvad är det för arf du talar om?

FRÄMLINGEN.

Hör du, broder, Rudolf, min mors son i alla fall,
du satt in stenhuggarn, därför att han raderade...
väl... men du raderade i min Kristofer Kolumbus
eller Amerikas upptäckande.

FÄRGARN [slagen].

Hva, hva, hva...? Kolumbus?

FRÄMLINGEN.

Ja, *min* bok, som blef din!

FÄRGARN [tiger].

FRÄMLINGEN.

Ja! Och att du bar in studentens lampa i garde-
roben, *det* förstår jag, jag förstår allting, men vet du
att matbordet icke var af ebenholts?

FÄRGARN.

Var det inte?

FRÄMLINGEN.

Det var lönträ!

FÄRGARN.

Lönn?

FRÄMLINGEN.

Husets ära och stolthet, värderadt till 2,000 kronor!

Plag

FÄRGARN.

Det också? Humbug det också!

FRÄMLINGEN.

Ja!

FÄRGARN.

Usch!

FRÄMLINGEN.

Skulden kvittas! Målet afskrifves, saken kan icke utredas, parterna afträda . . .

FÄRGARN [störtar ut].

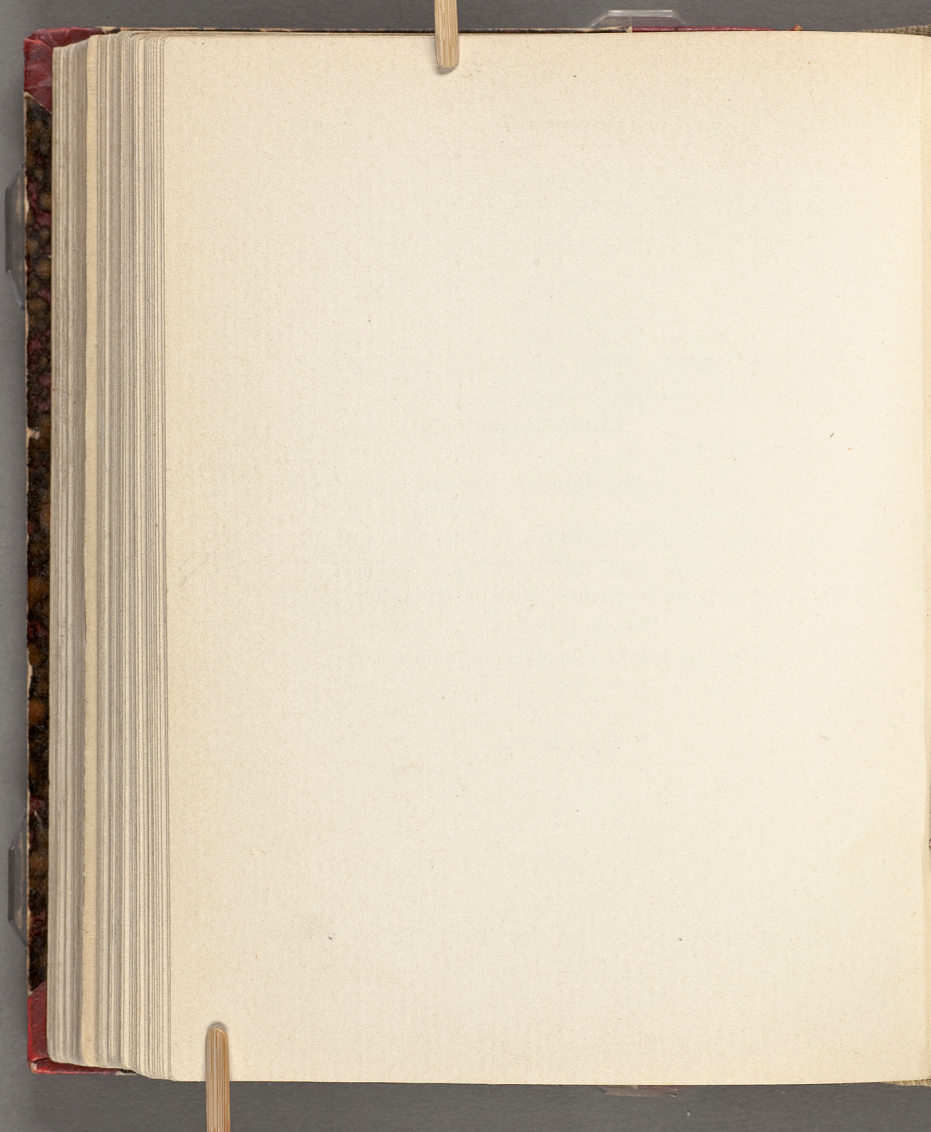
Jag är ruinerad!

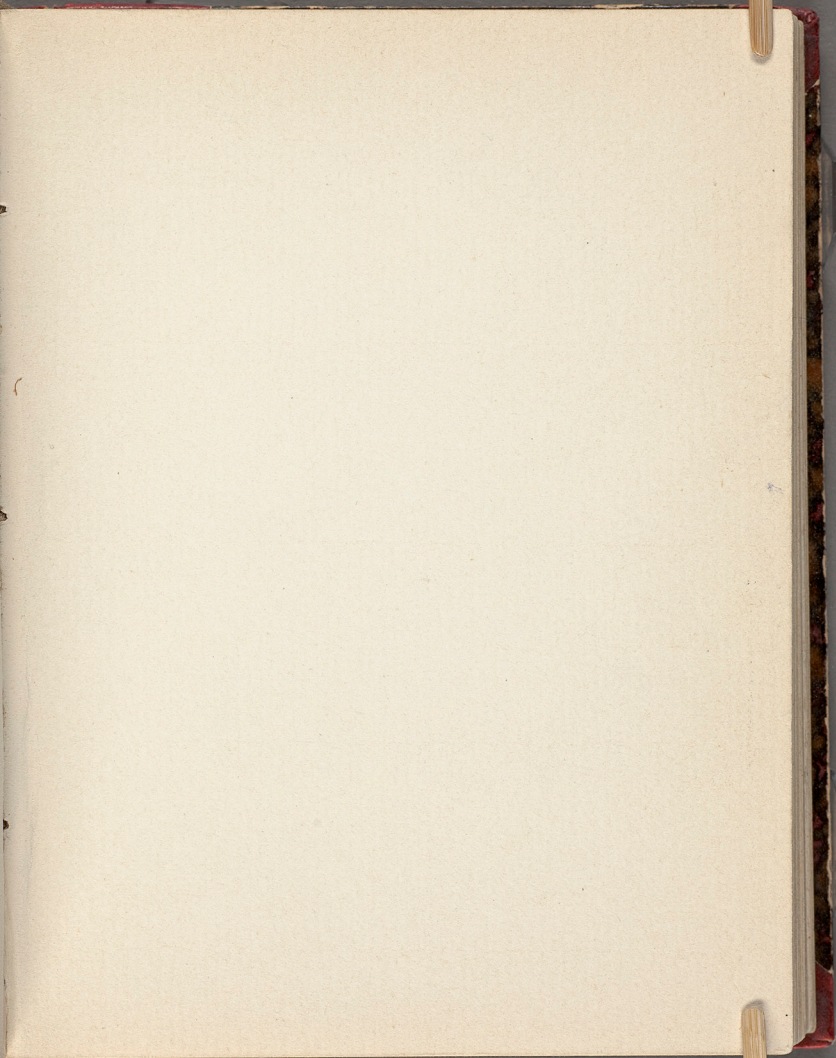
FRÄMLINGEN [tar sin krans från
bordet].

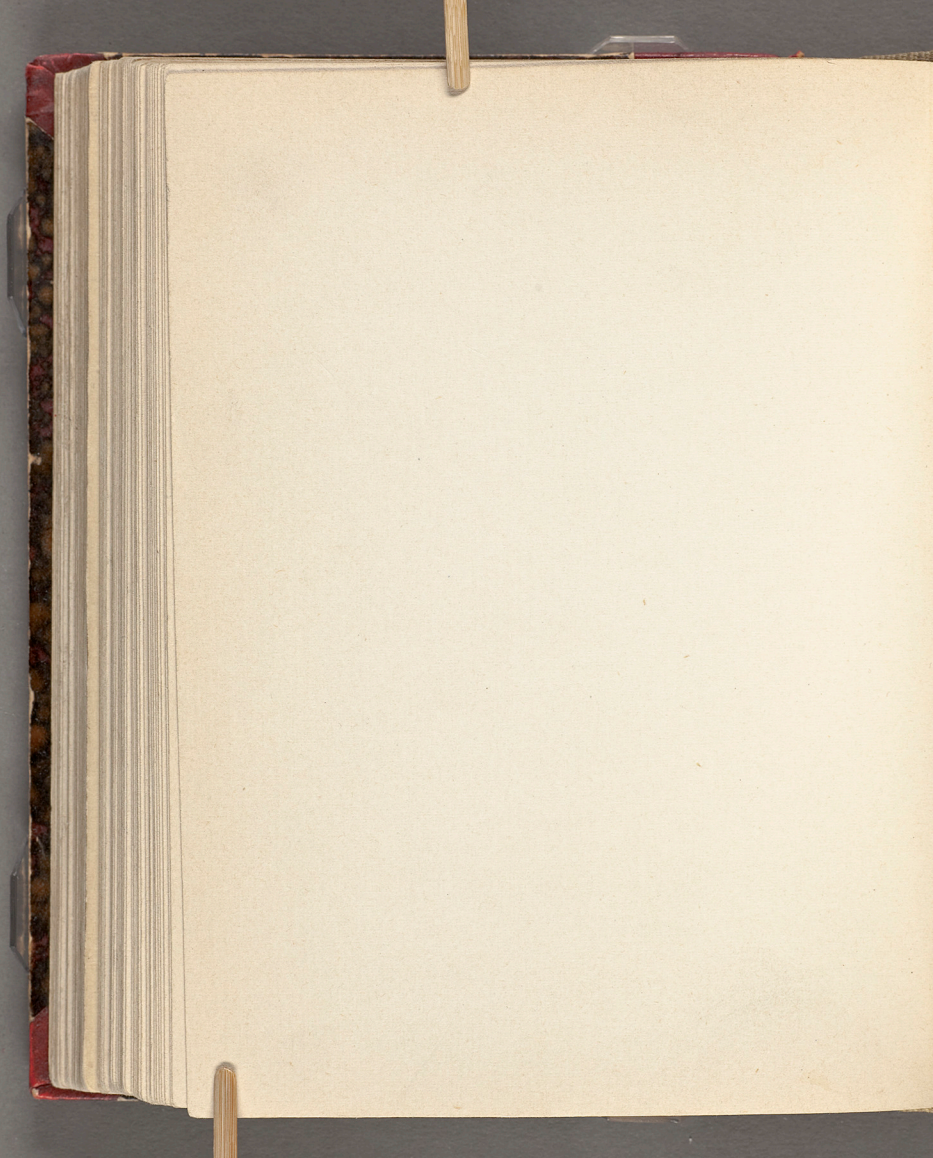
Jag tänkte gå ut till körgårn med denna krans, till föräldrarnas graf; men jag skall lägga den här, på ruinen af mitt fädernehem! Mitt barndomshem!

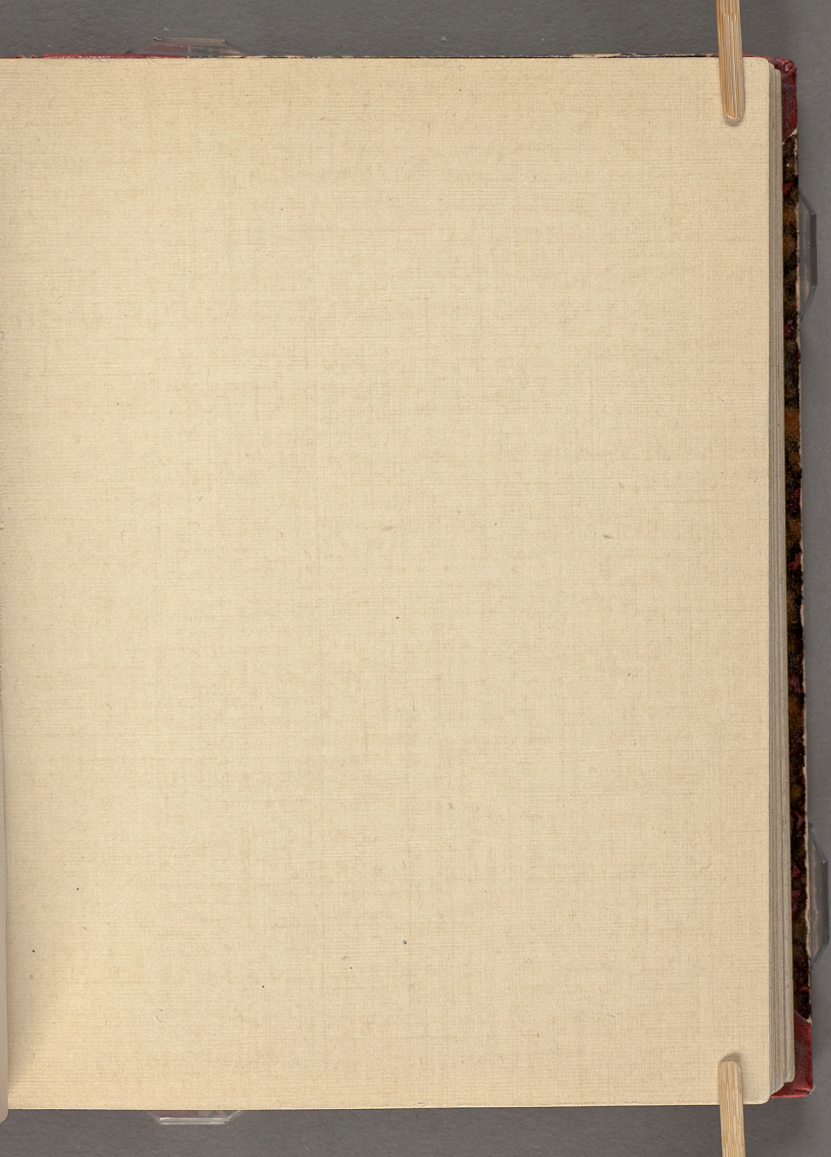
[Gör en tyst bön.]

Och så: ut i vida världen igen, vandrare!

PRIS:
1 KRONA

Centraltryckeriet, Stockholm 1907.